

[Stats- og udenrigsministeren.]

kunne ydes sådanne ministre et særligt tillæg på årlig 3 000 kr. med sædvanligt procenttillæg.

Medens en minister efter de gældende regler ved afgang fra ministerstilling har ret til ventepenge svarende til højeste pension i et år og højst tre år, således at tidsrummet inden for de nævnte grænser fastsættes af et af folketinget nedsat udvalg, har man fundet det mere hensigtsmæssigt i stedet at fastsætte, at alle afgående ministre har ret til ventepenge i to år uden adgang til forlængelse herudover.

For egenpensionernes vedkommende er der ikke foreslået nogen principiel ændring i de hidtil gældende regler, hvorefter pensionen udgør fra 10 til 50 pct. af ministerlønnen. Det bemærkes dog, at pensionskalaen er foreslået opbygget med 1 års intervaller modsat tidligere med 2 års intervaller, samt at pensionerne nu foreslås reguleret på tilsvarende måde som tjenestemandspensioner.

Enkepensionen, som efter den hidtidige ordning har været beregnet efter reglerne i tjenestemandsløven, foreslås nu fastsat på tilsvarende måde som egenpensionen. Efter forslaget vil den maksimale enkepension kunne andrage 12 780 kr., medens den efter den gældende ordning vil kunne udgøre indtil 15 120 kr. Det bemærkes dog herved, at efter den hidtidige ordning har enkepension med et højere beløb end den nu foreslåede maksimale enkepension ikke haft praktisk betydning.

De nye bestemmelser foreslås sat i kraft fra 1. juli 1958, men medfører ingen ændring i den pensionsmæssige stilling for tidligere afgående ministre.

Regeringen lægger vægt på, at det som tidligere vil være muligt at gennemføre loven om vederlag og pension for ministre i bred forståelse mellem folketingets partier.

Idet jeg i øvrigt henviser til lovforslagets bemærkninger, skal jeg anbefale lovforslaget til det høje tings hurtige og velvillige behandling.

Arbejds- og boligministeren (Bundvad): Jeg har herved den ære for det høje folketing at fremsætte forslag til lov om værktøjsrettelse af offentlige arbejder m. v. og beskæftigelse af arbejdsløse.

Beskæftigelseslovgivningen har fra tid til anden været genstand for revision, senest i 1946; men efter at loven nu har været gældende i 12 år, anser regeringen det for rimeligt at bringe loven i overensstemmelse med de erfaringer, som er indvundet i den forløbne tid. Også inden for partiet venstre og det konservative folkeparti har man fundet tiden inde til visse revisioner. Jeg kan herom henvise til det af det ærede medlem hr. Søren Andersen m. fl. den 18. februar 1958 her i folketinget fremsatte forslag til lov om ændringer i beskæftigelsesloven og til de bemærkninger, der fremsattes ved dette forslags første behandling her i tinget den 13. marts 1958 (folketingsdendende 1957-58, sp. 3062 ff.).

Det lovforslag, jeg hermed fremsætter, har ikke alene i hovedtrækkene været omtalt ved første behandling af ovennævnte forslag, men har i sine enkeltheder været forelagt i det folketingsudvalg, som blev nedsat til behandling af det nævnte oppositionsforslag. Udvalget har imidlertid ment, at de foreslåede ændringer er så omfattende og af en så principiel karakter, at de ikke bør behandles som ændringsforslag til det nævnte lovforslag, men bør fremsættes som et selvstændigt forslag i folketinget. Da jeg ved et samråd i udvalget har erklæret mig enig i udvalgets opfattelse, tillader jeg mig efter aftale med udvalget at fremsætte forslaget som et selvstændigt forslag, for at det på sædvanlig måde kan blive underkastet 3 behandlinger i folketinget.

Lovforslaget fremtræder som en helt ny lov, men bygger i det væsentlige på den gældende beskæftigelseslov. Man har dog i denne indføjret et nyt afsnit (afsnit IV) om støtteforanstaltninger til udbygning af industriarealer og etablering af fælles værkstedshuse, ligesom man har fundet det rigtigt i loven at optage et afsnit (afsnit II), der indeholder bestemmelser svarende til bestemmelserne i den såkaldte „lille beskæftigelseslov“ (lov nr. 108 af 22. marts 1949 om tilskud fra den fælleskommunale ud-ligningsfond til visse kommunale arbejder, som ændret ved lov nr. 106 af 31. marts 1952). Endvidere har man benyttet lejligheden til at foretage forenklinger i de forskellige bestemmelser, idet man navnlig har haft for øje at henlægge forskellige afgørelser, som hidtil har skullet træffes af

[Arbejds- og boligministeren.]

arbejdsministeriet, til lokale instanser eller arbejdsdirektoratet. Endelig er der ved lovens udformning taget hensyn til det nævnte oppositionsforslag, ligesom der er foretaget forskellige ændringer af rent redaktionel karakter. Jeg kan herom henvise til lovforslaget og bemærkningerne hertil.

Medens det som hidtil fremdeles er lovens formål at stimulere kommunerne og andre til at iværksætte arbejder med arbejdsløshedens bekæmpelse som væsentligt formål, bærer lovforslaget i den foreliggende skikkelse præg af, at der fra regeringens side lægges en afgørende vægt på gennemførelsen af arbejder af en produktivt betonet karakter. Man vil i øvrigt ved administrationen af loven være opmærksom på, at det ved udvælgelsen af de egnede beskæftigelsesarbejder vil være nødvendigt i særlig grad at tage hensyn til den omfattende ledighed i landkommunerne.

Lovforslaget er opdelt i 7 afsnit, hvoraf det første (afsnit I) i det væsentligste svarer til afsnit I i den gældende beskæftigelseslov, idet afsnittet omfatter de bestemmelser, som er fælles for en række offentlige eller offentligt støttede arbejder, herunder arbejder, der administreres af andre ministerier end arbejdsministeriet.

Jeg kan særskilt henvise til, at det i § 2 — i overensstemmelse med hidtidig praksis — er tydeliggjort, at der til arbejdets ledelse m. v. kan antages personale uden om den offentlige arbejdsanvisning. Denne tilføjelse imødekommer et fra oppositionen fremsat ønske. Jeg kan herom henvise til bemærkningerne til paragraffen.

I § 3 fastslås, at løn- og arbejdsvilkårene i det ordinære arbejdsmarked skal finde anvendelse på de her omhandlede arbejder. Dog har man, som det fremgår af bemærkningerne til § 3 og til § 10, af optræningsmæssige grunde ment at måtte lægge vægt på, at de egentlige beskæftigelsesarbejder fortrinsvis søges udført i akkord, hvorfor man har opretholdt de i den gældende beskæftigelseslovs § 5 indeholdte særlige bestemmelser herom.

Afsnit II omfatter som nævnt de bestemmelser, der hidtil har været indeholdt i den lille beskæftigelseslov, hvorefter der kan ydes tilskud til mindre betydelige kommu-

nale arbejder, som iværksættes for at skaffe de i kommunen bosatte arbejdsløse beskæftigelse i stedet for offentlig hjælp. Tilskuddet til disse mindre betydelige arbejder har hidtil i loven været fastsat til 40 pct. af udgifterne til arbejdsløn, men der er ikke i lovforslaget optaget en bestemt grænse for tilskuddets størrelse, idet dette agtes fastsat efter lignende principper, som anvendes ved de egentlige beskæftigelsesforanstaltninger. Kommunerne vil således ikke fremtidig have nogen økonomisk interesse i at søge arbejderne gennemført efter bestemmelserne i afsnit III (de egentlige beskæftigelsesforanstaltninger), og man påregner derfor, at kommunerne i et større antal tilfælde end hidtil vil søge arbejderne gennemført ved anvendelse af den i afsnit II angivne lettere fremgangsmåde med forelæggelse for det lokale amtsnævn, hvorved arbejdsministeriet vil blive aflastet for behandlingen af disse mindre omfattende sager.

Samtidig foreslås der i § 4 som nyt stk. 2 åbnet adgang for arbejdsministeren til at bestemme, at også andre end kommunale arbejder kan henføres under bestemmelserne i afsnit II, således at de lokale amtsnævne får et videre virkefelt. For yderligere at forenkle administrationen af disse mindre arbejder har man fundet det rettest at undlade at stille krav om en vis tids forudgående ledighed for de personer, der får anvist arbejde ved disse mindre arbejder. Det er derfor foreslået, at man anvender de samme bestemmelser ved disse mindre betydelige arbejder, som i øvrigt er gældende for de arbejder, der omhandles i afsnit I, d. v. s. at det alene kræves, at de pågældende skal være arbejdsløse. Her ved imødekommer man for de mindre omfattende beskæftigelsesarbejders vedkommende det af medlemmer af partiet venstre og det konservative folkeparti fremsatte forslag om, at der ikke skal stilles krav om forudgående længere tids ledighed som betingelse for henvisning, idet man alene opretholder dette krav, for så vidt angår de større beskæftigelsesforanstaltninger, som gennemføres med tilskud efter afsnit III.

I afsnit III, der omfatter bestemmelser vedrørende de egentlige beskæftigelsesforanstaltninger, har man i hovedsagen bibe-

[Arbejds- og boligministeren.]

holdt de hidtil i beskæftigelsesloven fastsatte bestemmelser vedrørende disse arbejder, men man har dog stillet forslag om forskellige forenklinger, hvorved afgørelser særlig vedrørende henvisningsspørgsmål fremtidig vil kunne afgøres af arbejdsansættelseskontorerne eller af arbejdsdirektoratet, således at arbejdsministeriet fremtidig fritages for behandlingen af disse sager.

Jeg finder anledning til særskilt at gøre et par bemærkninger om forslaget § 9, hvori det foreslås, at beskæftigelsesforanstaltninger skal udføres enten ved den pågældende kommunes eller statsinstitutionens egen foranstaltning eller ved bortgivelse, helt eller delvis, i entreprise efter stedfunden offentlig licitation; hvor omstændighederne måtte tale derfor, kan arbejdsministeren undlade at stille krav om licitation. En tilsvarende bestemmelse om arbejdernes udførelse efter licitation findes ikke i den gældende beskæftigelseslov, men den svarer til den praksis, som gennem årene har været fulgt af arbejdsministeriet. Når bestemmelsen nu indføres i loven, er dette i overensstemmelse med det af oppositionen fremsatte forslag til ændringer i beskæftigelsesloven, og da jeg allerede har afgivet en redegørelse til det folketingsudvalg, som behandler ændringslovforslaget, kan jeg på nuværende tidspunkt henholde mig til denne redegørelse og til bemærkningerne til lovforslagets § 9.

Bestemmelserne i afsnit IV om støtteforanstaltninger til udbygning af industriarealer og etablering af fælles værkstedshuse tager sigte på at give kommunerne mulighed for at forberede den udbygning af det private erhvervsliv, som måtte udspringe af det lokale initiativ, som rundt i landet bliver taget af de nydannede særlige initiativudvalg, eller som i øvrigt måtte blive en følge af de foranstaltninger, som det nedsatte udvalg til fremme af produktiv beskæftigelse i provinsen måtte bringe i forslag.

Der stilles derfor i lovforslagets § 14 forslag om, at der for finansårene 1958-59 og 1959-60 og 1960-61 stilles beløb af henholdsvis 2 mill., 3 mill. og 3 mill. kr. til rådighed for arbejdsministeren til ydelse af støtte til de nævnte foranstaltninger, som fortrinsvis

agtes iværksat i områder med høj ledighed, idet man herved har for øje, at en tilvejebringelse af varige arbejdspladser navnlig vil være påkrævet i disse områder. Det er dog ikke hensigten, at man skal være udelukket fra at bringe støtteforanstaltningerne i anvendelse også i andre områder, hvor de lokale forhold måtte tale for at støtte udviklingen af erhvervslivet.

Den i lovforslagets § 15 foreslåede udbygning af industriarealer forventes navnlig at ville bestå i ydelse af støtte i form af tilskud eller lån, eventuelt af tilskud suppleret med lån, til udførelse af vejanlæg, sporanlæg, vandafledningsanlæg, rensningsanlæg, planeringsarbejder, indhegninger samt i øvrigt sådanne anlæg, som er fornødne for en gennemførelse af arealernes bebyggelse og for deres forsyning med vand, elektricitet, gas m. v. Det er udtrykkeligt i lovforslaget fastsat, at der ikke i medfør af beskæftigelsesloven vil kunne ydes støtte til arealernes erhvervelse. En udbygning af industriarealer som den skitserede har også kunnet foretages med tilskud i henhold til den bestående beskæftigelseslov, men arbejdsministeriets opfordringer til kommunerne om at foretage sådanne udbygninger har hidtil kun været fulgt i begrænset omfang. Man har derfor anset det for nødvendigt gennem en særlig fremhævelse i beskæftigelsesloven af bestemmelser om støtte til denne udbygning at forstærke opfordringen til kommunerne til at foretage udbygningen af de erhvervede arealer.

I lovforslagets § 16 foreslås der åbnet adgang til at yde lån, men ikke tilskud, til fælles værkstedshuse. Lånene kan sammen med foranstående normale prioriteter højst udgøre 90 pct. af opførelsesomkostningerne ved de fornødne bygninger, heri medregnet udgifter til sådanne faste installationer, der ikke skal tjene den enkelte virksomheds specielle formål. De pågældende lån forrentes og afskrives efter nærmere regler, som fastsættes efter forhandling med finansministeren og indenrigsministeren, og det er i lovforslaget forudsat, at lånene skal sikres ved kommune garanti for lånet i sin helhed eller en del deraf. Man vil normalt stræbe imod, at der på det sted, hvor et fælles værkstedshus agtes opført med lån efter beskæftigelsesloven, etableres en eller anden form for selskab, der kan påtage sig bygningens op-

[Arbejds- og boligministeren.]

førelse og fremtidige administration, og man forudsætter, at etableringen af fælles værkstedshuse sker i snævert samarbejde med vedkommende kommune. Det er efter lovforslaget ikke ganske udelukket, at der i tilfælde, hvor der ikke er fornødent grundlag for at etablere et sådant lokalt selskab, med indenrigsministerens samtykke i det enkelte tilfælde kan ydes lån til en kommune, der selv forestår opførelsen og driften af et værkstedshus.

Det vil i almindelighed være en forudsætning, at støtten ydes til nyopførelse af fælles værkstedshuse, men der er dog i lovforslagets § 16, stk. 6, åbnet adgang til, hvor særlige forhold måtte tale derfor, at yde lån til indretning af værkstedshuse i allerede bestående bygninger. Der sigtes herved til, at der visse steder i landet kan være behov for at indrette bestående bygninger fra nedlagte erhvervsvirksomheder, således at disse bygninger på ny kan blive taget i anvendelse.

I lovforslagets afsnit V, VI og VII indeholdes dels — i afsnit V — nogle bestemmelser, som er fælles for de beskæftigelsesarbejder, der henhører under arbejdsministeriets administration, herunder de mindre arbejder, som godkendes af de lokale amtsnævn, dels — i afsnit VI — en almindelig bestemmelse om de lempelser, som kan fastsættes af arbejdsministeren vedrørende de til optræning af erhvervshæmmede m. v. iværksatte foranstaltninger, dels endelig — i afsnit VII — forskellige overgangs- og slutningsbestemmelser. Jeg kan i det hele vedrørende de i disse afsnit indeholdte bestemmelser henvise til lovforslaget og bemærkningerne til de enkelte paragraffer.

Som jeg allerede har nævnt, har lovforslaget i sin helhed været forelagt det folketingsudvalg, som behandler oppositionens lovforslag om ændringer i beskæftigelsesloven, og da der fra regeringens side må lægges megen vægt på, at der bl. a. ved de foreslåede foranstaltninger til udbygning af industriarealer og til etablering af fælles

værkstedshuse tilvejebringes muligheder for en forstærket udvikling af erhvervslivet, skal jeg anmode om, at det nu fremsatte lovforslag må blive underkastet en hurtig og velvillig behandling i det høje ting.

Handelsministeren (Philip): Jeg har her ved den ære for det høje ting at fremsætte *forslag til lov om egnsudvikling*.

I den erklæring, som statsministeren umiddelbart efter regeringens dannelse afgav her i tinget den 29. maj i fjor hed det: „Spørgsmålet om udbygningen af erhvervslivet i de områder af landet, der er særlig hårdt ramt af ledighed, vil blive taget op til ny behandling.“

I åbningstalen den 1. oktober i fjor fremhævede statsministeren nødvendigheden af, at der tilvejebringes grundlag for øget produktion og beskæftigelse, og at det er påkrævet med betydelige investeringer i industrien for at skaffe nye arbejdspladser. I denne forbindelse fremhævede statsministeren, at mere specielle problemer foreligger i forbindelse med erhvervsudviklingen i de tyndt befolkede egne og i landsdele, hvor arbejdsløsheden er særlig stor.

Det har i øvrigt vakt opmærksomhed, at der i forskellige dele af landet i den seneste tid fra erhvervsdrivende, organisationer og kommuner er taget initiativ til at søge den industrielle udvikling fremmet i disse områder.

På denne baggrund forekommer det mig at være af interesse, at der gøres en indsats for at udbygge industrien i de egne af landet, som hidtil ikke har kunnet følge trop med det øvrige land i industriel udvikling. Man må nære forventning til, at det lokale initiativ, der har vist sig forskellige steder, vil være i stand til at sætte sig spor i udviklingen fremover, men det må på den anden side også forudses, at der vil kunne blive brug for en vis bistand fra statens side. Der kan være tale om opbygning af industri i områder, som måske ikke fuldt ud vil kunne magte de økonomiske problemer, der er forbundet med opbygning af ny industri, lige